

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 24Co/143/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8116220998
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 04. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eliška Wagshalová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2018:8116220998.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Elišky Wagshalovej a členov senátu JUDr. Antónie Kandravej a JUDr. Martina Barana, v spore žalobcu O. Z., S.. XX.X.XXXX, N. M. M. XX, XXX XX Q., právne zastúpeného JUDr. Ambrózom Motykom, advokátom so sídlom Nám. SNP 7, 091 01 Stropkov proti žalovanému: Endepro, s.r.o. v likvidácii, so sídlom Mlynské nivy, 821 09 Bratislava 2, IČO: 35 805 731, právne zastúpený De minimis, spol. s.r.o., so sídlom Lovinského 22, 811 04 Bratislava, IČO: 36 868 949, o vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 180,10 Eur s prísl., o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Prešov sp. zn. 29Csp 117/2016-117 zo dňa 23.6.2017 takto

rozhodol:

Zrušuje rozsudok a vec vracia súdu 1.inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

Predmet konania

1. Žalobca sa uplatnenou žalobou domáha vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 94,51 Eur a náhrady trov konania.

Obsah napadnutého rozhodnutia

2. Okresný súd Prešov ako súd prvej inštancie (ďalej len „súd“) rozhodol, že cit.:

„I. žalobu z a m i e t a ,

II. p r i z n á v a žalovanému voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.“

3. Vychádzal zo zisteného skutkového stavu, podľa ktorého strany sporu dňa 16.7.2010 uzatvorili formulárovú zmluvu o spotrebiteľskom úvere č. 448775562, na základe ktorej žalovaný poskytol žalobcovi bezúčelový úver vo výške 320 Eur s uvedením celkových nákladov tvorených súčtom úroku a administratívneho poplatku, pričom úrok je vyjadrený úrokovou sadzbou 23,80 % a administratívny poplatok pevnou sumou 45,76 Eur. Celkové náklady na základe údajov platných v čase uzatvorenia zmluvy predstavujú RPMN 69,34 % a priemerná hodnota RPMN je 48,34 %. V ďalšej časti zmluvy sa uvádza, že žalobca splatí žalovanému sumu 400,47 Eur v 45-tich týždenných splátkach vo výške 8,90 Eur s tým, že výška poslednej splátky je 8,87 Eur, pričom splatnosť prvej splátky nastáva siedmy kalendárny deň po uzatvorení zmluvy a termín konečnej splatnosti bol určený siedmym dňom 45. týždňa po dni uzavretia zmluvy. Podľa tvrdenia žalobcu, tento v prospech žalovaného poukázal úhrady v celkovej výške 500,10 Eur. Z prehľadu splátok a úhrad však vyplýva, že realizoval úhrady v celkovej výške 397,70 Eur. Posledná splátka žalobcom mala byť uhradená 25.2.2011.

4. Na zistený skutkový stav prijal právny záver, podľa ktorého je nepochybné, že predmetná zmluva o spotrebiteľskom úvere má charakter spotrebiteľskej zmluvy. V danom prípade sa súd nestotožňuje s tvrdením žalobcu, že predmetná zmluva o spotreb. úvere neobsahuje podstatnú náležitosť v zmysle ust. § 9 ods. 2 písm. f) zák. č. 129/2010 Z.z. s poukazom na rozsudok Súdneho dvora zo dňa 9.11.2016 vo veci C - 42/15, zo záverov ktorého vyplýva, že nie je nevyhnutné, aby zmluva o úvere uvádzala splatnosť splátok spotrebiteľa s odkazom na konkrétny dátum, pokiaľ podmienky zmluvy umožňujú spotrebiteľovi bez ťažkostí a s istotou identifikovať dátumy týchto splátok. V danom prípade je údaj termínu konečnej splatnosti úveru označený určitým spôsobom ako siedmy deň 45. týždňa po dni uzatvorenia zmluvy. S poukazom na vyššie uvedené skutočnosti, preto súd nemohol dospieť k záveru o bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru z predmetnej zmluvy o spotreb. úvere pre absenciu náležitosti zmluvy podľa § 9 ods. 2 písm. f) zák. č. 129/2010 Z.z.

5. Dohodnutý administratívny poplatok vo výške 45,76 Eur nespĺňa atribút určitosti čo sa týka jeho obsahu. Aj keď z pojmu administratívny by mohlo vyplývať, že je to poplatok za poskytnutie, prípadne správu úveru, zo žiadneho zo zmluvných dojednaní medzi stranami sporu nevyplýva aké konkrétne služby, či protiplnenia žalovaný žalobcovi poskytne, preto súd dospel k záveru absolútnej neplatnosti dohody v časti administratívneho poplatku s poukazom na ust. § 37 ods. 1 a § 41 Občianskeho zákonníka. V konaní bolo ďalej preukázané, že strany sporu v zmluve o spotrebiteľskom úvere uzatvorili aj zmluvu o zabezpečení splátok úveru, na základe ktorej za dohodnutú odplatu mal žalovaný poskytnúť žalobcovi službu spočívajúcu v prevzatí peňažnej hotovosti určenej na úhradu splátky spotrebiteľského úveru. V danom prípade ide o nepomenovanú zmluvu, pričom hlavným predmetom plnenia je povinnosť žalobcu platiť za túto službu a dojednanie o platbe za službu prevzatia hotovosti je teda dojednaním o hlavnom predmete plnenia. Toto dojednanie je vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne, a preto podľa názoru súdu nemôže byť preskúmané ako neprijateľná zmluvná podmienka. Odmena za doplnkovú službu sa nezahŕňa do celkových nákladov spotrebiteľa spojených so spotrebiteľským úverom pre účely výpočtu RPMN za predpokladu, ak jej uzatvorenie nebolo podmienkou poskytnutia spotrebiteľského úveru a spotrebiteľ mal možnosť výberu z niekoľkých foriem pri jeho splácaní. Takto to bolo aj v danom prípade, kedy žalobca mal možnosť si vybrať z 2 foriem platenia úveru v hotovostnom, aj bezhotovostnom režime, pričom sám si určil spôsob splácania a to výberom dohodnutých splátok zo strany obchodného zástupcu žalovaného. Podľa názoru súdu odmena dohodnutá v zmluve o zabezpečení splátok úveru je v rozpore s dobrými mravmi pre výrazne neprimeranú cenu za plnenie, nakoľko jej výška predstavuje viac ako 50 % hodnoty poskytnutého úveru za obdobie zodpovedajúce maximálne 45 týždňovej splatnosti úveru, teda by opätovne išlo o absolútne neplatné zmluvné dojednanie pre rozpor s ust. § 39 Občianskeho zákonníka. V danom prípade sa preto žalovaný mohol bezdôvodne obohatiť iba nad sumu pozostávajúcu z nesplatenej istiny úveru vo výške 320 Eur a zmluvného úroku vo výške 23,80 %, ktorý v peňažnom vyjadrení predstavuje sumu 34,71 Eur. Z uvedeného teda vyplýva, že žalobca by mal nárok iba na vydanie bezdôvodného obohatenia v rozsahu rozdielu prijatých úhrad vo výške 397,70 Eur a sumy pozostávajúcej zo súčtu istiny úveru a zmluvného úroku vo výške 354,71 Eur. Súd žalobu zamietol majúc za to, že námietka premlčania bola vznesená dôvodne. V danom prípade sa žalobca o skutkových okolnostiach bezdôvodného obohatenia dozvedel najneskôr 25.2.2011, teda kedy zaplatil žalovanému poslednú splátku a je nemysliteľné, aby súd akceptoval jeho názor o uplynutí 2-ročnej subjektívnej premlčacej lehoty od marca r. 2015, kedy sa údajne dozvedel o bezdôvodnom obohatení na základe právnej analýzy od spomínaného združenia. Takéto ponímanie začiatku plynutia subjektívnej premlčacej lehoty je neakceptovateľné a znamenalo by, že ust. § 107 ods. 1 OZ je zbytočné, keďže každý oprávnený subjekt by si začiatok plynutia tejto lehoty prispôbil tak, aby nárok premlčaný nebol, keďže posúdenie by záviselo len od jeho tvrdenia. V danom prípade tak pri posudzovaní vedomostí žalobcu o vzniku bezdôvodného obohatenia a o tom v prospech koho k obohateniu došlo treba z hľadiska § 107 ods. 1 OZ vychádzať zo dňa, kedy žalobca splatil žalovanému úver, z ktorého požadoval vydanie bezdôvodného obohatenia pozostávajúceho zo zaplateného administratívneho poplatku a odmeny za zabezpečenie splátok úveru a to bez ohľadu na skutočnosť či žalobca skutočne vedel o prípadnej neplatnosti zmlúv v uvedenej časti a o tom, že sa žalovaný bezdôvodne obohacuje. To znamená, že nárok žalobcu by sa premlčal tak v 3-ročnej, ako aj v prípade pokiaľ by súd aplikoval 10-ročnú premlčaciu dobu a to z toho dôvodu, že subjektívna premlčacia doba uplynula už v rámci plynutia objektívnej premlčacej doby, preto súd žalobu žalobcu zamietol.

6. Aplikoval ustanovenia § 37, § 39, § 41, § 52, § 107, ods. 1,2 § 451, ods. 1,2, § 456 OZ, § 2, § 9, § 11 zákona č. 129/2010 Z.z..

7. O trovách konania rozhodol podľa § 255 Civilného sporového poriadku a úspešnému žalovanému priznal náhradu trov konania v plnom rozsahu.

Obsah odvolania

8. Proti tomuto rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobca. Navrhol, aby odvolací súd zrušil rozsudok súdu prvej inštancie a vec mu vrátil na ďalšie konanie, resp. zmenil a žalobe v celom rozsahu vyhovel. V odvolaní ďalej uviedol, že súd konštatuje, že údaj o termíne konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru je označený určitým spôsobom (siedmy deň 45. týždňa po dni uzavretí zmluvy) a preto nespôsobuje bezúročnosť a bezpoplatkovosť poskytnutého úveru aj s poukazom na rozsudok Súdneho dvora zo dňa 9.11.2016 vo veci C - 42/15. Ustanovenie § 9 ods. 2 písm. f) zákona č. 129/2010 Z.z. však nemožno vykladať eurokonformne tak, že zmluva o úvere nemusí obsahovať termín konečnej splatnosti úveru, nakoľko by takýto extenzívny výklad viedol k aplikácii práva contra legem."

9. Súd právne uzatvára, že poplatok za zabezpečenie splátok úveru je poplatkom za doplnkovú službu, ktorý sa nezahŕňa do výpočtu RPMN. Podľa súdu nebolo uzatvorenie zmluvy o zabezpečení splátok úveru podmienkou poskytnutia spotrebiteľského úveru a žalobca ako spotrebiteľ si sám vybral tento spôsob. Tento právny záver súdu nemá podklad vo vykonanom dokazovaní, nakoľko žalobca v priebehu celého konania konštantne tvrdil presný opak (zmluva o zabezpečení splátok je podmienkou poskytnutia úveru), pričom toto svoje tvrdenie podporil tromi rozsudkami Okresného súdu Prešov. V týchto konaniach boli vypočítaní obchodní zástupcovia žalovaného, ktorí sami potvrdili tvrdenia žalobcu o nutnosti uzavrieť túto zmluvu. Obchodní zástupcovia sú motivovaní k uzatváraniu týchto „doplnkových“ zmlúv, pretože z každej vybratej splátky majú 5 % províziu. Je celkom nelogické, aby klient (spotrebiteľ) si sám dobrovoľne vyžiadal službu, za ktorú zaplatí 51,5 % zo sumy poskytnutého úveru, hoci má na takýto spôsob platenia zákonný nárok (§ 567 ods.1 OZ). Pri správnom zahrnutí predmetnej povinnej služby do RPMN, by táto bola v extrémnej výške 317,24 %. Úver je preto celkom jednoznačne potrebné považovať za bezúročný a bez poplatkov. Súd síce konštatuje, že nemôže vyhlásiť neprijateľné zmluvné podmienky (administratívny poplatok a poplatok za zmluvu o zabezpečení splátok úveru), hoci ich neprijateľnosť popisuje v bodoch 29. a 32. odôvodnenia. Aj napriek tomu nárok žalobcu z dôvodu uplynutia subjektívnej premlčacej doby na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia zamietol. Súd konštatuje, že zaplatením poslednej splátky začala plynúť subjektívna premlčacia doba na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia (25.02.2011).

10. Pre začiatok behu subjektívnej premlčacej doby sa vyžaduje skutočná, nie iba predpokladaná vedomosť oprávneného o tom, že na jeho úkor bolo získané bezdôvodné obohatenie a kto ho získal. Pritom nie je rozhodujúce, že oprávnený sa mohol o získaní tohto obohatenia na jeho úkon dozvedieť pri vynaložení potrebnej starostlivosti prípadne aj skôr. Naproti tomu, plynutie objektívnej premlčacej doby je upravené bez akejkoľvek závislosti na subjektívnej vedomosti oprávneného o bezdôvodnom obohatení získanom na jeho úkor; v zmysle ustanovenia §107 ods. 2 OZ plynie odo dňa, keď k bezdôvodnému obohateniu došlo." (R 25/1986) Žalobca nemá právnické ani ekonomické vzdelanie a ako priemerný spotrebiteľ nemal ani tušenie o tom, že existuje dôvod, pre ktorý je nevyhnutné považovať celkové náklady spotrebiteľského úveru za neplatné. Žalobca ako spotrebiteľ uzatváral so žalovaným zmluvu o spotrebiteľskom úvere v dobrej viere a dôvodne očakával, že tento ako profesionál na finančnom trhu koná so znalosťou možného a dovoleného, čo by zodpovedalo jeho poctivému prístupu v podnikaní. O tom, že žalobcovi vzniklo bezdôvodné obohatenie, pretože výška nákladov úveru je objektívne neobhájiteľná sa skutočne dozvedel až od združenia HOOS v marci 2015 (čestné prehlásenie Združenia HOOS je súčasťou súdneho spisu). Súd tvrdí, že nie sú relevantné právne znalosti žalobcu, ale dôležitá je vedomosť žalobcu o skutkových okolnostiach, z ktorých možno vyvodíť bezdôvodné obohatenie. Zaplatením poslednej splátky začala podľa súdu žalobcovi plynúť subjektívna premlčacia doba. Súd stotožňuje začiatok plynutia subjektívnej doby so začiatkom plynutia doby objektívnej, k čomu v tomto konkrétnom prípade nemohlo dôjsť. Takýto právny záver súdu je logicky neudržateľný, pretože napriek jasnému zákonnému vymedzeniu subjektívnej a objektívnej premlčacej doby vytvoril súd takouto konštrukciou jedinú dvojročnú subjektívno-objektívnu premlčaciu dobu na vydanie bezdôvodného obohatenia. Žalobca sa skutkové okolnosti o dôvode neplatnosti celkových nákladov úveru dozvedel najskôr v marci 2015 od spotrebiteľského združenia, preto konštatovanie súdu, že neznalosť zákona neospravedlňuje je v spotrebiteľskom právnom prostredí ovládanom prvkom kontraktnej mocenskej prevahy dodávateľa neakceptovateľné. Súd prvej inštancie na pojednávaní dňa 23.06.2017 uznesením nepripustil zmenu žaloby o určenie neprijateľnej zmluvnej podmienky, ktorú

žalobca navrhol podaním zo dňa 25.05.2017. Takýmto nesprávnym procesným postupom súd prvej inštancie znemožnil žalobcovi realizáciu jemu patriacich procesných práv v takej miere, že došlo k porušeniu práva žalobcu na spravodlivý proces (§ 365 ods. 1 písm. b). Žalobca ako dominus litis navrhol toto rozšírenie žaloby aj napriek skutočnosti, že posudzovanie a vyhlasovanie neprijateľných zmluvných podmienok má súd povinnosť vykonávať ex offio, čo vyplýva z § 298 CSP, ale aj judikatúry Súdneho dvora EÚ. Zistenie skutočnosti, či spotrebiteľská zmluva obsahovala neprijateľnú zmluvnú podmienku má zásadný vplyv aj na posúdenie vznesenej námietky premlčania žalovanou stranou. Pripustenie zmeny žaloby vyplývalo zo skutkového stavu popísaného priamo v žalobe, ako aj v podaní zo dňa 25.05.2017. Výsledky doterajšieho dokazovania boli celkom jednoznačne podkladom pre konanie o zmenenej žalobe, nakoľko uplatnený nárok z prevažnej časti vychádza práve z neprijateľných zmluvných podmienok. Žalobca nemá žiaden záujem o prieťahy v konaní, pretože sa jedná o ním uplatnený nárok a chce, aby o ňom bolo rozhodnuté v primeranom čase. Návrh na zmenu žaloby bol súdu predložený štyri týždne pred konaním prvého pojednávania, nie v pokročilom štádiu konania a za toho istého skutkového stavu. Tvrdíme, že nepripustenie zmeny žaloby je nesprávnym procesným postupom súdu, ktorý žalobkyni znemožnil uskutočňovať jej patriace procesné práva v súvislosti s rozhodovaním o neprijateľných zmluvných podmienkach a došlo tým k porušeniu práva žalobkyně na spravodlivý proces. (§ 365 ods. 1 písm. b) CSP). Zmluva o zabezpečení splátok úveru je napriek svojmu zavádzajúcemu názvu zmluvou, ktorá zakladá povinnosť obchodného zástupcu osobne vyberať týždenné splátky za poskytnutý úver primárne v domácnosti dlžníka alebo na inom dohodnutom mieste. Táto služba je poskytovaná za odplatu vo výške 51,5 % z poskytnutej istiny úveru. Z bodov 3 a 16 na strane č. 2 zmluvy o spotrebiteľskom úvere a z bodu 1.5 zmluvy o zabezpečení splátok úveru vyplýva, že spotrebiteľ obdrží od žalovaného platobný záznam (Kartu splátok), do ktorého nebude nič vpisovať, pretože toto oprávnenie patrí výlučne obchodnému zástupcovi žalovaného, ktorý je oprávnený vyberať splátky dlžnej sumy. Uvedené ustanovenia zmluvy o spotrebiteľskom úvere preukazujú súvislosť hotovostného režimu s povinnosťou uzavrieť zmluvu o zabezpečení splátok úveru. Bez podpisu zmluvy o zabezpečení splátok úveru by požadovaný úver spotrebiteľovi poskytnutý nebol, čo napokon vyplýva aj z desiatok výpovedí klientov žalovaného (dokonca aj obchodných zástupcov samotného žalovaného), že iná možnosť financovania úveru spotrebiteľom poskytnutá nebola, (výpovede obchodných zástupcov vyplývajú z rozsudkov OS Prešov tvoriacich súčasť spisu). Poplatok za zabezpečenie splátok úveru je neprijateľný, pretože je netransparentný, neurčitý a neprimerane navyšuje náklady na doplnkovú službu spojenú s hotovostným inkasovaním splátok. Navyše žalovaný nezahrnutím tohto poplatku obchádza správny výpočet RPMN, čím dochádza ku klamaniu spotrebiteľa a nekalej obchodnej praktike.

11. Žalovaný vo svojom písomnom vyjadrení k odvolaniu navrhol rozsudok ako vecne správny potvrdiť.

Hodnotenie odvolacieho súdu

12. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) príslušný na rozhodnutie o odvolaní (zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok, ďalej len „C.s.p.“) v zmysle zásad uvedených v § 470 ods. 1 a 2 C.s.p., vzhľadom na včas podané odvolanie preskúmal napadnutý rozsudok, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a nasl. C.s.p., bez nariadenia pojednávania (§ 385 C.s.p. a contrario) tým, že miesto a čas vyhlásenia rozhodnutia oznámil na úradnej tabuli súdu Krajského súdu v Prešove a na jeho webovej stránke najmenej 5 dní vopred a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu je dôvodné.

13. Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích dôvodov v kontexte s namietaným nesprávnym právnym posúdením, to, či súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne, v úplnosti, aplikoval príslušné právne predpisy, či riadne svoje rozhodnutie odôvodnil, to všetko s prihliadnutím na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (Ústavný súd Slovenskej republiky II. ÚS 78/05).

K charakteru Zmluvy o zabezpečení splátok

14. Súd svoj záver o nemožnosti prijatia záveru o bezdôvodnom obohatení žalovaného oprel o skutočnosť, že sa nestotožnil s tvrdením žalobcu, že zmluva o spotrebiteľskom úvere neobsahuje podstatné náležitosti podľa § 9, ods. 2, písm. f/ zák. č. 129/2010 Z.z.. Súd zmluvu o zabezpečení splátok považoval za samostatnú nepomenovanú zmluvu, ktorého dojednanie o platbe za službu prevzatia

hotovosti je vyjadrené určito, zrozumiteľne a jasne a nemôže byť preskúmané ako neprijateľná zmluvná podmienka. V súvislosti s charakterom Zmluvy o zabezpečení pohľadávok je potrebné poukázať na písomné pripomienky Európskej komisie v konaní Zdeněk Sobotka proti Provident Financial pod číslom C-372/14 podľa ktorého Smernica Rady 87/102/EEC sa má vykladať v tom zmysle, že súčasťou celkových úverových nákladov pre spotrebiteľa na účely výpočtu RPMN je aj odmena za hotovostné preberanie splátok úveru a to bez ohľadu na výšku uvedeného poplatku ako aj na skutočnosť, či mal spotrebiteľ v tejto veci skutočnú slobodu voľby a v bode 2., že Smernica 2005/29/ES sa má vykladať v tom zmysle, že takéto konanie veriteľa, ak predkladá spotrebiteľovi zmluvné podmienky takým spôsobom, že poskytne údaj o RPMN, ktorej súčasťou nie sú náklady na doplnkovú službu ako je tá vo veci samej, treba kvalifikovať ako klamlivú obchodnú praktiku, pokiaľ zapríčiňuje alebo je spôsobilá zapríčiniť, že priemerný spotrebiteľ urobí rozhodnutie o obchodnej transakcii, ktoré by inak neurobil.

15. Postup žalovaného, ktorý so spotrebiteľom uzavrie zmluvu o spotrebiteľskom úvere a zároveň zmluvu o poskytnutí „služby“ spočívajúcej v správe úveru z úverovej zmluvy za odmenu vo výške ktorá dosahuje v danom prípade viac ako 50% výšky poskytnutého úveru je jednoznačne potrebné hodnotiť ako nekalú obchodnú praktiku, ktorou sa žalovaný uzavretím zmluvy v priamom rozpore s právnou úpravou docielil dosiahnuť zákonom nedovolenú odmenu za finančné prostriedky poskytnuté spotrebiteľovi. V súlade so stanoviskom Európskej komisie v citovanej právnej veci je potrebné plnenie z tejto „doplnkovej služby“ započítať do celkových nákladov spotrebiteľa zo zmluvy o úvere, ktorú žalovaný so spotrebiteľom uzavrel. Je jasné, že žalovaný poskytuje úvery svojim klientom za neprimeraných podmienok, a stalo sa tak, aj v prípade tejto veci, kde celková odplata, ktorú žalovaný na základe zmluvy požadoval zaplatiť od žalobcu predstavovala neuveriteľných 57%. O to viac by sa uvedená zvýšená ochrana mala uplatniť v prípade, keď konanie podnikateľského subjektu je zreteľne a nepopierateľne v rozpore s právnou úpravou, ako tomu je v prípade konania žalovaného (uznesenie Krajského súdu Trnava , sp.zn. 23Co/231/2017)

16. Odvolací súd poukazuje na rozhodnutie Národnej banky Slovenska, orgánu dohľadu príslušnému podľa § 23 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z., č. sp.: NBS1-000-001-402, č. z.: 100-000-052-913 ktorým žalovanému bola udelená pokuta 90.000 Eur a zákaz používať nekalú obchodnú praktiku, konkrétne klamlivé konanie podľa ustanovenia § 8 ods. 1 písm. d) zákona č. 250/2007 Z. z., spočívajúcu v tom, že v zmluvách o úvere, spolu s ktorými uzatvára zmluvu Komfort alebo zmluvu s obdobným predmetom, nezaráta náklady spotrebiteľa zo zmluvy Komfort alebo zo zmluvy s obdobným predmetom do celkových nákladov spotrebiteľa pre účely výpočtu RPMN a odplaty podľa osobitného predpisu, v dôsledku čoho by v týchto zmluvách uvádzal RPMN a odplatu podľa osobitného predpisu v nižšej než skutočnej výške, čím by uviedol nepravdivú informáciu vo vzťahu k cene, čo by mohlo zapríčiniť, že spotrebiteľ urobí rozhodnutie o obchodnej transakcii, ktoré by inak neurobil.

17. Vzhľadom k uvedeným dôvodom a vzhľadom k tomu, že žalovaný použitím nekalej obchodnej praktiky uzavrel so žalobcom ako aj tisíckami ďalších spotrebiteľov zmluvu, ktorej účelom je obísť ustanovenia o ochrane spotrebiteľa, a ktorej súčasťou sú náklady spotrebiteľa vyplývajúce z úverovej zmluvy, ktorú s ním dodávateľ uzavrel, nie je možné takúto zmluvu považovať za samostatnú zmluvu, na ktorú sa nevzťahujú ustanovenia o ochrane spotrebiteľa, ale ako súčasť zmluvy o úvere a plnenie, na ktoré sa v nej spotrebiteľ zaviazal je potrebné započítať do celkových nákladov spotrebiteľa v súvislosti s úverovou zmluvou. Odvolací súd s poukazom na vyššie uvedené dôvody považuje úverovú zmluvu najmenej v časti o úrokoch (76%) za neprijateľnú (§53ods.1 OZ), odporujúcu dobrým mravom, a preto podľa § 39 OZ za absolútne neplatnú a právo na vydanie bezdôvodného obohatenia za existujúce.

K otázke premlčania

18. Súd prvej inštancie vychádzal pri posúdení premlčania z ustanovenia § 107 OZ, na ktoré odvolací súd odkazuje. Ako začiatok plynutia objektívnej aj subjektívnej premlčacej doby stanovil deň poslednej úhrady žalobcu, t.j. 25.2.2011.

19. Odvolací súd rešpektujúc rozličnosť názorov súdov pri posudzovaní začiatku plynutia subjektívnej premlčacej doby poukazuje na zjednocujúce stanovisko občianskoprávneho kolégia Krajského súdu v Prešove zo dňa 20.2.2018 podľa ktorého za rozhodujúci pre začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby pre uplatnenie práva na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia podľa § 107 ods. 1 OZ treba považovať deň, kedy sa oprávnený v konkrétnom prípade dozvie o tom, že na jeho úkor

došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto ho získal. Vyžaduje sa skutočná, nielen predpokladaná vedomosť oprávneného o skutkových okolnostiach zakladajúcich bezdôvodné obohatenie a ktoré sú predpokladom uplatnenia práva na súde. Čas, kedy spotrebiteľ plní, je významný na účely objektívnej premlčacej doby (od kedy k bezdôvodnému obohateniu „došlo“) a nemožno ho bez ďalšieho spájať so začiatkom subjektívnej premlčacej doby len s poukazom na povinnosť poznať právo. Každý a teda aj spotrebiteľ je povinný poznať právo, no žiadny spotrebiteľ nemá povinnosť vedieť právo aj aplikovať. Tvrdenie spotrebiteľa o skutočnosti, na základe ktorej sa dozvedel o vzniku bezdôvodného obohatenia však aj spotrebiteľ musí preukázať a súd v súvislosti s tým umožní dodávateľovi použiť jeho procesné prostriedky. Odvolací súd v prejednávanej veci nevidí dôvod na odklon od tohto stanoviska.

20. Podstatné pre posúdenie začiatku plynutia subjektívnej premlčacej doby teda má moment, kedy sa dotknutá osoba dozvie, že plniť nemala a nie že plnila. Z nateraz zisteného skutkového stavu vyplýva tvrdenie žalobcu o tom, že o bezdôvodnom obohatení sa dozvedel od Združenia pre ochranu spotrebiteľa HOOS. Žalobca na preukázanie svojho tvrdenia bude musieť preukázať relevantný dôkaz. Ako vyplýva z početných rozhodnutí súdov, pre začiatok plynutia subjektívnej doby je rozhodujúce poznanie skutkových okolností (ani nie tak právneho posúdenia), no okolností nie zo zmluvy, ale okolností z porušenia práva, v danom prípade z bezdôvodného obohatenia (okolnosť, že došlo k porušeniu zákona, o výške bezdôvodného obohatenia a príčinnej súvislosti medzi prvými dvoma okolnosťami). Zdá sa teda, že nepostačujú pochybnosti, ale „dozvedenie“ sa o skutkových okolnostiach bezdôvodného obohatenia.

21. Vo vzťahu k začatiu plynutiu objektívnej premlčacej doby je záver súdu správny a otázna je jej dĺžka. V danej právnej veci bezdôvodné obohatenie vzniklo z neprijateľnej zmluvnej podmienky (uviedenie nesprávnej výšky RPMN, úrokovej sadzby), a z použitia nekalej obchodnej praktiky (uviedenie nepravdivej informácie vo vzťahu k cene služby). Odvolací súd má za to, že použitie nekalej obchodnej praktiky pri uzatvorení zmluvy je konaním, ktoré svedčí úmysle dodávateľa obísť zákonné ustanovenia o ochrane spotrebiteľa a úmysle sa na jeho úkor bezdôvodne obohatiť.

22. Z uvedených dôvodov a z dôvodu potreby doplnenia dokazovania vo vzťahu k výške uplatneného nároku má odvolací súd sa zo, že boli naplnené podmienky v zmysle § 389 ods. 1 písm. b) C.s.p. na zrušenie napadnutého rozhodnutia a vrátenie veci na ďalšie konanie súdu prvej inštancie.

23. Úlohou súdu prvej inštancie bude v ďalšom konaní považovať Zmluvu o zabezpečení splátok úveru za súčasť zmluvy o úvere a odmenu v nej dohodnutú za súčasť nákladov spotrebiteľa v súvislosti s uzavretou úverovou zmluvou, posúdiť jej platnosť (§ 39 OZ) zaoberať sa nepriamym úmyslom žalovaného nadobudnúť od žalobcu plnenie zo zmluvy po použití nekalej obchodnej praktiky, umožniť stranám procesné práva v súvislosti s novým názorom na začiatok premlčacej doby, novo posúdiť subjektívnu premlčaciu dobu od momentu, kedy sa žalobca dozvedel o relevantných skutkových okolnostiach pre podanie žaloby, a teda o skutku nie zo zmluvy, ale o skutku z porušenia práva. Súd svoju úvahu, ktorou sa bude riadiť náležite odôvodní. Jeho rozhodnutie musí zodpovedať zákonným kritériám podľa § 220, ods. 2 C.s.p.

24. V novom rozhodnutí rozhodne súd prvej inštancie o náhrade trov konania, vrátane trov odvolacieho konania (§ 396 ods. 3 C.s.p.).

Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).